

GABRIEL A FILOZOFICKÝ MATERIALIZMUS

K podstate gabrielského pôsobenia patrí, že užšie spája životné a duševné sily s telom. Luna je zodpovedná za všetky *psychobiologické* deje; t.j. za tú časť duševných procesov, ktoré sú späté s telom a ktorých základom je telesnosť. Výsledkom extrémneho gabrielského pôsobenia je, že človek nie je schopný poznávať, chápať, vnímať inak, než cez telesné zmysly a fyzický mozog. Nie je schopný prežívať a vnímať nič okrem toho, čo je hmotné a späté s hmotou, pretože *celá* jeho duševná bytosť je viazaná na hmotu. Nadzmyslový svet možno totiž vnímať a spoznať len pomocou tej časti éterických síl, ktoré sú od hmoty fyzických zmyslov a mozgu odpútané. Z tých síl, ktoré človek odpútal od tela a od zmyslovosti silou cnosti a odriekania, sa formujú duchovné orgány, ktorými poznáva nadzmyslový svet.

Pretože človek pod silným lunárnym pôsobením žiaden zážitok duchovného sveta nezávislého od tela nemá, pretože nie je schopný sa do duchovného sveta povzniesť, premietne sa to do jeho svetonázoru tak, že v žiaden taký svet neverí, spochybňuje ho alebo popiera. V tom spočíva vysvetlenie, prečo posledne uplynulé **gabrielské obdobie (1525-1879) bolo érou veľkého nástupu materializmu a senzualizmu vo filozofii. Gabrielský duch času podfarbuje filozofické myslenie sklonom k materializmu a senzualizmu.**

Prvým predstaviteľom tejto generácie senzualistických empirikov a materialistov je Bernardino Telesio (1508-1588). „*Zdôrazňoval význam zmyslových orgánov ako hlavného zdroja ľudských poznatkov... Vychádzal z toho, že hmota je večná... stal sa predchodcom Francisa Bacona*“.²⁰⁰

Francis Bacon (1561-1626), „*zakladateľ materializmu a novodobej experimentálnej vedy*“ je postavou, ktorá stojí ako míľnik na začiatku gabrielského veku. Vo svojom „*Novom Organone*“ vyložil svoju empirickú indukčnú metódu, podľa ktorej skutočná veda musí byť racionálnym spracovaním skúsenostných faktov. „*Obnovil materialistickú tradíciu... vyzdvihol starý grécky materializmus*“.²⁰⁰ Vo vzťahu k celému predchádzajúcemu poznaniu žiada zaujať skeptické stanovisko. Spolu s Telesiom vystupoval proti scholastickej metóde, ktorá pripúšťala priame nazeranie ideí rozumom, a za jediný hodnoverný zdroj poznania vyhlásil zmyslovú skúsenosť.

Bacona nasledoval Pierre Gassendi (1592-1655) a ďalší. Thomas Hobbes (1588-1679) poprel existenciu duší ako osobitných substancií; za jedinu substanciu označil mechanicky sa pohybujúce hmotné telesá a vieru v Boha prehlásil za výplod fantázie. John Locke (1632-1704) poprel predexistenciu ideí a za jediný zdroj ideí vyhlásil zmyslovú skúsenosť: „*Idey vznikajú v dôsledku pôsobenia vonkajších vecí na zmyslové orgány...*“ alebo reflexiou čisto vnútorných pocitov. Pre Davida Huma (1711-1776) skutočnosť je iba „*prúdom dojmov*“. Otázku, či vôbec existuje nejaký objektívny svet za dojmami, alebo nie, pokladal za neriešiteľnú. Mravné je to, čo je užitočné z pozemského hľadiska. „*Špekulácie*“ o Bohu zavrhol.²⁰⁰

Tento prúd našiel na konci gabrielského obdobia na jednej strane svoje dôsledné vyvrcholenie v dialektickom materializme Karola Marxa (1818-1883) a Friedricha Engelsa (1820-1895); na druhej strane pokračoval v pozitivizme. Východiskovou tézou zakladateľa „*pozitívnej filozofie*“ Augusta Comta (1798-1857) „*je požiadavka, aby sa veda obmedzila na opis vonkajšej stránky javov. Opierajúc sa o túto tézu, tvrdil, že metafyziku, t.j. učenie o podstate javov, treba odstrániť*“.²⁰⁰ Metafyzická oblasť je pre Comta „*temná*“, „*zmysluprázdna*“, je to „*márne hovorenie o entitách, ktoré sa nedajú vnímať*“.

Francis Bacon (1561-1626).

John Locke (1632-1704).

„Odmietnutie odvolávať sa na čokoľvek, čo sa nedá jednoznačne vnímať, vyznačuje dosiahnutie pozitívneho - a najvyššieho - štádia ľudského myslenia.“²⁰⁸ Comtova predstava o dejinách ľudského myslenia, ktoré majú vyvrcholiť myslením len o tom, čo sa dá „pozitívne“ vnímať, je len absolutizáciou gabrielského impulzu, zovšeobecnením momentálnej atmosféry doby. Comte si nevšima, že impulzy k materialistickému a idealistickému mysleniu sa v dejinách pravidelne striedajú.

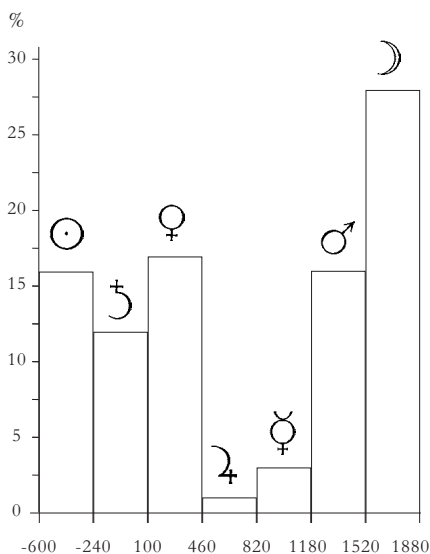
Kedy sa vlastne materializmus vo filozofii objavil po prvýkrát? Prvé gabrielské obdobie po vzniku filozofie v Grécku boli roky 459-387 pr. Kr. Je to obdobie života gréckeho filozofa Demokrita z Abdér (460-370)! „Demokritos sa stal zakladateľom materializmu... Lenin ho pokladal za najvýraznejšieho predstaviteľa starovekého materializmu“.^{139, 200} Svetové telesá podľa Demokrita nestvoril Boh, ale vznikajú a zanikajú prirodzenou cestou, nevyhnutne, spájaním a rozpájaním atómov. „Leukippov a Demokritov atomizmus je najstarším príkladom materialistickej teórie“.²⁶⁸ Demokritovým súčasníkom bol aj „Aristippos z Kyrény (435-355), zakladateľ kyrénskej školy, ktorý celé ľudské poznanie redukoval na zmyslové vnímanie“.²²² Tretiu materialistickú školu, kynickú, založil opäť v tom istom čase Antisthénos (455-360). „Vyznávali primitívny nominalizmus“ a popierali Platónovo učenie o ideách.³⁰² Protagoras (485-410) musel vtedy opustiť Atény kvôli svojmu výroku: „O bohoch nevieme ani to, či sú, ani či nie sú“.¹³⁹

Až do prvej polovice 5. storočia nepoznáme medzi mysliteľmi ani jeden prípad obvinenia z ateizmu. Od druhej polovice 5. storočia ich máme celý rad. Táto premena myšlienkového atmosféry sa odohrala s neuveriteľnou prudkosťou okolo roku 460 pr. Kr. Do roku 460 pr. Kr. ovládal 91% mentálneho spektra v Grécku náboženský racionalizmus. Od roku 460 jeho podiel náhle klesol iba na 42% a podiel empirizmu a skepticizmu stúpol z 9% na 58% (Sorokin).⁴⁰⁰

Antický materializmus sa zrodil v gabrielskom období 459-387 pr. Kr.! Prišiel hneď v troch filozofických školách: Demokrovej, kynickej a kyrénskej. Riman Lucretius Carus (99-55) bol epigón a vykladač gréckych materialistov, nepredstavuje samostatný tvorivý impulz. Bol to tento grécky materializmus z malého gabrielského obdobia pred Kristom, na ktorý nadviazali a ktorý vyzdvihli empirici veľkého gabrielského obdobia novoveku.

Filozof gabrielského obdobia je senzualista, podobne ako dieťa vo veku do sedem rokov. Zo Sorokinovej štúdie vyplýva, že podiel empirizmu je vo všeobecnosti najvyšší v gabrielských obdobiach. V dejinách západného myslenia od roku 600 pr. Kr. do roku 1920 sa empirizmus podieľal na mentálnom spektre v gabrielských obdobiach priemerne až 21%, čo je dvojnásobok oproti priemernej hodnote v ostatných obdobiach (11%). V posledne uplynulom gabrielskom období tvoril empirizmus až 28% mentálneho spektra popri racionalizme, mysticizme, skepticizme, fideizme a i. Spolu so skepticizmom, fideizmom a ďalšími sústavami pravdy, ktoré popierajú možnosť nadzmyslového poznania, tvoril väčšinu.⁴⁰⁰

ARCHANJEL GABRIEL A EMPIRIZMUS

Podiel empirizmu v západnom myslení v rokoch 600 pr. Kr. až 1880 v jednotlivých archanjelských obdobiach (podľa Sorokina).